

**РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

Анотація. Визначено теоретичні засади реформування системи соціальних послуг в Україні. Обґрунтовано необхідність удосконалення системи соціальних послуг щодо подальшого розвитку соціальної сфери та поступового наближення до стандартів ЄС.

Аннотация. Определены теоретические основы реформирования системы социальных услуг в Украине. Обоснована необходимость усовершенствования системы социальных услуг для дальнейшего развития социальной сферы и постепенного приближения к стандартам ЕС.

Annotation. Theoretical bases of reformation of the system of social services in Ukraine are defined. The necessity of improvement of the system of social services is grounded for further development of social sphere and gradual approaching to the standards of ES.

Ключові слова: реформування, соціальні послуги, соціальне обслуговування, територіальні центри.

На сьогоднішньому етапі триває реформування системи соціальних послуг. Це передбачає розв'язання проблем попиту на соціальні потреби громадян, забезпечує конституційні права та свободи громадян, створення умов для підвищення рівня їх життя, поглиблення адресності послуг, наближення їх якості до європейського рівня.

Проблеми реформування системи соціальних послуг розглядаються такими вченими, як: Новіковою О. Ф., Швайка Л. А., Скрипнюк О. В. та ін. Але питання реформування системи соціальних послуг залишається ще недостатньо дослідженим.

Метою дослідження є аналіз Концепції реформування системи соціальних послуг та визначення напрямів щодо її реалізації на регіональному рівні.

Кінцевою метою реалізації Концепції визначено посилення індивідуального підходу в організації та наданні соціальних послуг, поглиблення адресності послуг, покращення їх якості, застосування методології планування та оцінювання послуг, удосконалення механізму фінансування, міжбюджетних та міжгалузевих відносин у сфері соціальних послуг [1]. Концепція передбачає визначення основних засад і принципів функціонування та стратегічних напрямів реформування системи соціальних послуг; удосконалення нормативно-правової бази щодо організації та функціонування системи соціальних послуг.

Згідно з Концепцією, реформування системи соціальних послуг передбачалось здійснити у таких напрямках: підвищення їх якості, посилення адресності, підвищення ефективності, наближення до потреб отримувачів послуг. Цілями реформування системи соціальних послуг є підвищення рівня якості соціальних послуг і наближення його до європейського; упровадження механізму управління й регулювання системи соціальних послуг, що забезпечуватиме її постійне оновлення відповідно до потреб отримувачів.

Розпочатий в Україні процес реформування системи соціальних послуг вимагає подальшого удосконалення діяльності територіальних центрів, організації їх чіткої та якісної роботи. Водночас він надає можливість: розширити перелік категорій осіб, які мають право на обслуговування в територіальних центрах та перелік соціальних послуг; упорядкувати діяльність структурних підрозділів територіальних центрів, конкретизувати їх завдання; обмежити навантаження на соціального робітника (6 осіб – у сільській місцевості, 10 осіб – у містах з комунальними зручностями; при обслуговуванні непрацездатних громадян з V групою рухової активності – 2 особи); посилити соціальний захист соціальних працівників та соціальних робітників, які безпосередньо надають соціальні послуги, тобто їм надається право на щорічні профілактичні медичні огляди за рахунок роботодавця, підвищення кваліфікації.

Уведення в дію платних соціальних послуг дає можливість будь-якій людині стати клієнтом соціальних служб, якщо виникає ситуація чи обставини, які неможливо подолати самотійно.

Зважаючи на існуючий попит на соціальні послуги, постає нагальне завдання в організації та наданні цих послуг громадянам. Крім того, введення у дію платних соціальних послуг дає можливість отримати додаткове фінансування територіальним центрам.

Водночас, крім досягнень регіональної системи соціального обслуговування, існують і недоліки: відсутність соціальних стандартів системи управління якістю соціальних послуг; неопрацьоване на державному рівні соціальне замовлення на державні кошти; не відбулося децентралізації (розукрупнення великих закладів, наближення до місця проживання, відновлення соціальних зв'язків); не змінена Формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів; не визначені ліцензійні умови для впровадження професійної діяльності у сфері надання соціальних послуг.

З метою подальшого реформування системи соціальних послуг вразливим категоріям населення необхідно:

продовжити роботу щодо удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази, в тому числі внесення змін до Закону України "Про соціальні послуги";

удосконалити механізм фінансування соціальних послуг, який передбачає перехід від утримання стаціонарних закладів до фінансування безпосередньо послуг;
розробити механізм соціального замовлення на соціальні послуги, зокрема закупівлі послуг, їх контрахтування;
сформувати систему контролю якості послуг шляхом розробки та впровадження державних мінімальних стандартів їх якості;
упровадити у сферу соціальних послуг механізм планування, моніторингу та оцінювання ефективності соціальних послуг;
підвищити кадрове забезпечення тер центрів спеціалістами з освітньою підготовкою з соціальної роботи.

Література: 1. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : підручник / Л. А. Швайка. – К. : Знання, 2008. – 462 с. 2. Про соціальні послуги : Закон України від 19.06.2003 р. № 966-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 45. – Ст. 358. 3. Про затвердження плану дій з реалізації Концепції реформування системи соціальних послуг на період до 2012 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.07.2008 р. № 1052-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.gada.gov.ua. 4. Скрипнюк О. Соціальна держава в Україні: конституційно-правові основи, принципи та фактори побудови: Конституційне право / О. Скрипнюк // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2007. – № 10. – С. 5–13. 5. Новікова О. Ф. Соціальна держава: концептуальна основа, критерії визначення та стратегічні пріоритети / О. Ф. Новікова // Социально-экономические аспекты промышленной политики: Упр. чел. ресурсами: государство, регион, предприятие : сб. научн. тр. – Донецк, 2006. – Т. 1. – С. 12–18.